

İLKOKUL İNGİLİZCE ÖĞRETİM PROGRAMLARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Prof. Dr. Mehmet Taşdemir
Ahi Evran Üniversitesi
mttasdemir1963@gmail.com

Blm. Uzm. Cem Şahin
MEB
cemsahin40@yahoo.com

Öğr. Gör. Figen Taşdemir
Ahi Evran Üniversitesi
ftasdemir@ahievran.edu.tr

Blm. Uzm. Elif Kılıç
MEB
elifkiloc40@gmail.com

Blm. Uzm. Aybike Dağistan
MEB
aybike_y@msn.com

Blm. Uzm. Suna Dağdelen
MEB
sndagdelen@gmail.com

Özet

Bu araştırma ilkökul İngilizce öğretim programlarına ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu bağlamda, eğitim programının temel öğeleri olan kazanımlar, etkinlikler, araç gereçler ve değerlendirme süreci ölçüt olarak alınmıştır. Araştırmada ayrıca, öğretmenlerin programla ilgili bilgilenme düzeyine, programı uygularken karşılaştıkları güçlükler, programın güçlü ve zayıf yönlerine ve programın geliştirilmesine yönelik görüşleri belirlenmiştir. Nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilen bu araştırmada görüşme tekniği kullanılmıştır. Veriler tipik durum örneklemesiyle belirlenen, 15 ilkökul İngilizce öğretmeniyle yapılan görüşmelerden elde edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz yönteminden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin kazanım, içerik, etkinlikler bakımından yenilenen öğretim programlarını yeterli buldukları ancak araç gereç ve değerlendirme öğesine yönelik eksiklikler yaşadıkları görülmüştür. Ayrıca ilkökulda İngilizce ders saatlerinin haftada 2 saat olması, sınıf mevcutlarının kalabalık olması gibi sorunların programların uygulanmasını olumsuz etkilediği belirlenmiştir. Öğretmenler bu sorunların giderilmesi amacıyla ders saatlerinin artırılması, sınıf mevcutlarının azaltılması ve ders içi uygulanabilecek konuşma etkinliklerinin artırılması önerilerinde bulunmuşlardır.

Anahtar Sözcükler: İngilizce öğretim programı, program değerlendirme.

TEACHER VIEWS ON PRIMARY SCHOOL ENGLISH LANGUAGE PROGRAMS

Abstract

This study investigates teachers' views on primary school English language teaching curriculum. For this aim, objectives, content, activities, materials and equipment and assessment which are the basic components of the curriculum are taken as the criterion. Besides this, the study investigates teachers' level of information about the curriculum, the difficulties that were experienced by teachers in

implementing the curriculum, the strengths and weaknesses of the curriculum and teachers' suggestions for improving the curriculum. This is a qualitative research and employs interview techniques. Data were collected through interviews of 15 primary school English teachers. Descriptive analysis techniques were applied. As a result of the research, it was seen that the teachers found the renewed curriculums satisfactory in terms of acquisition, content, and activities but it has been seen that there are deficiencies related to tools and evaluation items. Teachers have suggested increasing course hours and decreasing classroom crowd.

Keywords: English curriculum, program evaluation.

GİRİŞ

İnsanoğlu tarih boyunca topluluklar halinde yaşamış, birbirleriyle etkileşim içerisinde bulunmuştur. Sosyal bir varlık olan insan, ihtiyaçlarını karşılamak, duygu ve düşünce paylaşımında bulunmak ve yaşadığı toplum içerisinde hayatını sürdürebilmesi için çevresiyle iletişim kurmak zorunda kalmıştır. Dil bu iletişimi sağlayan birincil araçtır (Şahin, 2016). Ulaşım ve iletişim gibi başlıca alanlarda yaşanan teknolojik gelişmeler toplumlararası ilişkilerin ve işbirliğinin artmasına sebep olmuş, bireylerin ana dillerine ek olarak en az bir yabancı dil öğrenme gereksinimlerini daha da artırmıştır. Günümüz şartları düşünüldüğünde İngilizce dünya dili olma rolünü üstlenmiş bulunmaktadır. Crystal (1997) dünya genelinde 60'tan fazla ülkede İngilizcenin resmi ya da yarı resmi dil olarak kullanılmakta olduğunu, bilimsel çalışmaların ise üçte ikisinin İngilizce yazıldığını belirtmiştir. Ülkemizde de durum farklı olmayıp, en yaygın öğrenilen ve öğretilen yabancı dil İngilizcedir.

Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkması ile birlikte öğretim süreci 3 kademedan oluşturulmuştur. Birinci kademe 4 yıl süreli ilkököl (1. 2. 3. ve 4. sınıf), ikinci kademe 4 yıl süreli ortaoköl (5. 6. 7. ve 8. sınıf) ve üçüncü kademe 4 yıl süreli lise (9. 10. 11. ve 12. sınıf) olarak düzenlenmiştir. Yapılan değişiklik ile ilköğretim çağı 6-13 yaş olarak değiştirilmiş ve 2012 Eylül ayı sonu itibarıyla 5,5 yaşını tamamlamış çocukların ilköğretime başlamalarına fırsat verilmiştir. Ayrıca, yabancı dil öğretiminin ilkököl 2. sınıftan itibaren başlamasına karar verilmiştir (MEB, 2012). Bu uygulamayla ilkököl 4'de yabancı dil eğitimine başlama uygulaması 2 yıl daha öne çekilerek ilkököl 2'den itibaren başlatılmıştır.

İngilizce öğretiminin ilkököl 2'den başlatılmasıyla birlikte yeni bir öğretim programının hazırlanmış ve ilk defa 2013-2014 öğretim yılında uygulanmıştır. 2017 yılında ise Milli Eğitim Bakanlığı öğretim programlarında güncellemeye gitmiş ve yenilenen İngilizce öğretim programı 2017-2018 eğitim öğretim yılında 2. sınıf düzeyinde uygulanmaya başlanmıştır.

Yeni İngilizce dil öğretim programında Ortak Avrupa Dil Referans Çerçevesi: Öğrenme, Öğretme, Değerlendirme (CEFR) ilkeleri ve tanımlayıcıları yakından takip edildiği belirtilmiştir. CEFR özellikle öğrencilerin akıcılık, yeterlilik ve dil öğrenimini desteklemek için öğrenmelerini gerçek yaşam pratiğine geçirme ihtiyacını vurgulamaktadır (CoE, 2001); buna göre, yeni müfredat modeli, otantik bir iletişim ortamında dil kullanımını vurgulamaktadır. Tek bir dil öğretme metodolojisinin, çeşitli aşamalarda öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayacak kadar esnek olmadığı ve geniş bir öğrenme stiline hitap ettiği görülmediğinden, öğretim tekniklerinin eklektik bir karışımı benimsenmiştir. Öğrencileri, bir çalışma konusu olarak dile odaklanmak yerine, bir iletişim aracı olarak İngilizceyi deneyimleme yoluna gidilmiştir. Bu nedenle öğrencilerin dilin öğrencileri değil de o dilin kullanıcıları olmasını sağlayan sınıf içi her türlü iletişimde İngilizcenin kullanımı vurgulanmıştır. CEFR'nin dil öğreniminin yaşam boyu bir girişim olduğunu düşündüğü için, en erken aşamalardan İngilizce'ye karşı olumlu bir tutum geliştirmek esastır; Bu nedenle, yeni müfredat, İngilizce öğrenenlerin / öğrencilerin kendilerini öğrenme sürecinde rahat ve destekli hissettikleri keyifli ve motive edici bir öğrenme ortamını teşvik etmeye çalışmaktadır. İngilizcenin iletişimsel doğasını vurgulamak için otantik materyaller, tiyatro ve rol oynama ve uygulamalı etkinlikler uygulanmalıdır. 2. ve 3. sınıf seviyelerinde, konuşma ve dinleme üzerinde durulur; Okuma ve yazma, öğrenciler daha gelişmiş hale geldikçe daha yüksek sınıflarda yer alır. Her aşamada, gelişimsel olarak uygun öğrenme görevleri, iletişim yetkinliğinin temeli olan öğrenci özerkliği ve problem çözme becerilerini geliştirmeye odaklanılmasını sağlar.

Bugünün toplumundaki ekonomik, politik ve sosyal ilerlemenin anahtarının, Türk vatandaşlarının uluslararası düzeyde etkin bir şekilde iletişim kurma becerisine bağlı olduğu ve İngilizcede yeterliliğin bu süreçte kilit bir faktör olduğu şüphe götürmez bir gerçektir. Anlamli öğrenmenin gerçekleşmesi için, başka herhangi bir alanda olduğu gibi, İngilizcenin de öğrencilerin günlük yaşamlarında bir önemi olmalıdır. Bu nedenle, Hymes (1972) ve Widdowson (1978) gibi akademisyenler, dil öğreniminin bağlam içinde gerçekleştirilmesi gerektiğini iddia etmişlerdir; Yani, soyut bir alıştırma yerine, gerçek iletişimsel amaçlar için, günlük etkileşimler sırasında kullanılmalıdır. Buna göre, öğrencilerin İngilizceyi ihtiyaç ve istekleri ile, görüş ve inançları dile getirme, ilişkiler kurma aracı olarak görmesini isteyen yeni müfredat modeli, iletişim amaçlı dil öğrenmeye odaklanır.

İletişimsel yaklaşım, hedef dilin sadece bir çalışma nesnesi olarak değil, başkalarıyla etkileşimde bulunma aracı olarak kullanılmasını da gerektirir; Odak dilbilgisi yapıları ve dilsel işlevler üzerinde değil, gerçek anlamda bir anlam oluşturmak için dilin etkileşimli bir bağlamda otantik olarak kullanılması üzerinedir (Larsen-Freeman ve Anderson, 2011; Richards, 2006). Başka bir deyişle, öğrenciler, akranlar arasında veya öğrencilerle öğretmenleri arasında gerçek bir iletişim gerektiren faaliyetlere girerler; örneğin, hazır materyalleri prova etmek yerine bir grup olarak kendileri oyun oluşturup sınıf arkadaşlarıyla oynarlar. Sınıf materyalleri ve öğretim araçları, gerçek hayatta kullanılan İngilizceyi göstermek için mümkün olduğunca otantik kaynaklardan alınır. Ayrıca, öğrenmenin başarısı için motivasyon önemli olduğundan, müfredat, farklı gelişim düzeylerinde öğrencilerin farklı ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak İngilizceyi ilgi çekici, ilgi çekici ve eğlenceli hale getirmeyi amaçlamaktadır (Cameron, 2001). Bu nedenle, mevcut programın kapsamını, öğrencilerin özellikleri, gelişim dönemleri ve öğrenme stratejileri açısından tanımlamak çok önemlidir. Program, altı ila on üç arasında geniş bir dönem kapsamaktadır ve bu nedenle gelişimsel olarak konuşulmakta, program küçük öğrencilere ve gençlere hizmet etmelidir (Pinter, 2006; Rixon, 1999). Bu iki grup öğrencinin bilişsel ve sosyal özellikler açısından birbirinden belirgin bir şekilde farklı olması nedeniyle program, bu farklılıkları, bağlamlar ve görevler, bilişsel yük, değerlendirme ve değerlendirme ve türler gibi, ders programının tüm katmanlarında dikkate alınmalıdır. Küçük yaş dil öğrencilerine ağırlıklı olarak "İngilizce" ile şarkı söyleme, dans etme, oyun oynama, sanat yapma ve zanaat etkinlikleri yapmalarının beklendiği bir "oyun dünyası" verilir (McKay, 2006). Konuşma ve dinleme, programın ilk üç sınıfında gösterilen temel becerilerdir. Takip eden yıllar, CEFR'nin teorik yaklaşımı doğrultusunda tüm becerileri içerir. Bununla birlikte, bu, öğretmenlerin iletişimsel bir sınıf ortamında makul ve belki de kaçınılmaz olabilecek herhangi bir okuma veya yazma görevi veremeyecekleri anlamına gelmez.

Programın bir başka yönü, öğrencilerin sınıf içi ve dışı dil öğrenimine nasıl yaklaştıklarının yanı sıra öğretmenlerin bu deneyimleri sınıf içi görevler ve çeşitli ödevlerle nasıl şekillendirecekleri ile de ilgilidir. Bu yönüyle öğrenme stratejileri ele alınmaktadır (O'Malley & Chamot, 1990; Oxford, 1990, 1996). Öğrenme stratejileri, program içerisinde farklı boyutlarda ele alınmaktadır. İlk boyut, öğretmenlerin yanı sıra kitap yazarlarına, verilen öğrenci grubu için ilgili, ilginç ve ulaşılabilir olan görevler ve bağlamlar sağlanmıştır. İkinci boyut, programın her biriminde sunulan ödevlere, öğretmenlerden ve kitap yazarlarından bekledikleri şeyin bir örneğini sağlamakla ilgilidir. Program temel olarak, öğretmenin metodolojik olarak iyi ayarlanmış öğretimi ve özenle seçilmiş ödevlerle elde edilebilecek sınıf eğitimi ve ödevleri için öğrenme stratejilerini değiştirmeyi beklemektedir (Cohen, 2011). Üçüncü boyut, müfredat bölümünde belirlenen test ve değerlendirme perspektifinin çerçevesidir. Test bölümünde belirtildiği gibi, programın en önemli yönlerinden biri olumlu ve faydalı geri yıkama etkisi yaratmaktır. Bu hedef, öğrencilere zengin ve geniş kapsamlı öğrenme stratejileri kullanmalarını sağlamaya yöneliktir. Başka bir deyişle, program, sınavlar nedeniyle bazı özel dil öğrenme stratejilerinin diğerlerine göre aşırı kullanılmasını kesinlikle reddeder.

İngilizce öğretim programımızda da bahsedildiği gibi programlar yenilenmekte ve çeşitli değişiklikler yapılmaktadır. Uygulanan yeni programların etkililiği konusunda yargıya varabilmek için, düzenli bir değerlendirme işleminin yapılması gerekmektedir. Öğretim programı değerlendirilirken programdaki eksiklikleri belirleyebilmek için programın tek tek bütün öğelerine bakılması gereği ortaya çıkmaktadır. Bu noktadan hareketle, İlkokul İngilizce dersi öğretim programının etkililiği konusunda bir yargıya varabilmek için, programın öğelerindeki eksikliklerin ve aksaklıkların belirlenmesi gerekmez. Bu

eksikliklerin belirlenmesinde, programın uygulayıcısı olan öğretmenlerin programı nasıl algıladıkları ve uyguladıklarının bilinmesi programların başarısında büyük ölçüde belirleyici olmaktadır. İngilizce dersi öğretim programa yönelik öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen önceki araştırmalarda elde edilen sonuçlar, öğretmenlerin sınıf mevcutlarının fazla olmasından dolayı programı uygulamakta güçlük çektiğini ortaya koymaktadır. Öğretmenler, programla ilgili yeterli düzeyde hizmet içi eğitim çalışmaları yapılmadığı ve öğrenme ortamlarının yeterli teknik donanıma sahip olmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. (Büyükduman, 2005; Er, 2006; Erdoğan, 2005; Mersinligil, 2002; Seçkin, 2011). Bu araştırma, ilkökul İngilizce dersi öğretim programının öğelerine ilişkin (kazanımlar, içerik, etkinlikler, araç gereçler ve değerlendirme) öğretmen görüşlerini belirlemeye yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Bunun yanı sıra, öğretmenlerin programla ilgili bilgilenme düzeyleri, programı uygulama aşamasında karşılaştıkları güçlükler, programın geliştirilmesine yönelik önerileri, programın güçlü ve zayıf yönlerine ilişkin görüşleri belirlenmiştir. Bu çerçevede gerçekleştirilen araştırmada aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. İlkokul İngilizce dersi öğretim programlarının;
 - a. Kazanımlar
 - b. İçerik
 - c. Etkinlikler
 - d. Araç gereçler ve
 - e. Değerlendirme öğesine yönelik öğretmen görüşleri nedir?
2. Öğretmenlerin ilkökul İngilizce öğretim programları ile ilgili uygulama öncesinde bilgilenme düzeyi nedir?
3. Öğretmenlerin ilkökul İngilizce öğretim programlarının uygulanmasında karşılaştığı güçlükler nelerdir?
4. Öğretmenlere göre ilkökul İngilizce öğretim programlarının güçlü yönleri nelerdir?
5. Öğretmenlere göre ilkökul İngilizce öğretim programlarının zayıf yönleri nelerdir?
6. Öğretmenlerin ilkökul İngilizce öğretim programlarının geliştirilmesine yönelik önerileri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma, Milli Eğitim Bakanlığı İlkokul İngilizce dersi öğretim programlarına ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemeye yönelik gerçekleştirilmiştir. Betimsel nitelik taşıyan bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden bir tanesi olan görüşme tekniği kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırma kapsamında yer alan öğretmenler, amaçlı örnekleme yöntemlerinden tipik durum örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Çalışmamızın katılımcı grubunu Kırşehir ili ve ilçelerinde çalışan 15 İngilizce öğretmeni oluşturmuştur. Tipik durum örnekleme, bir uygulamanın yapıldığı bir dizi durum arasından en tipik bir ya da birkaç tanesini saptayarak çalışma yapma olanağı veren örnekleme yöntemidir. Tipik durum örnekleme amaçlı, ortalama durumları çalışarak belirli bir alan hakkında fikir sahibi olmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Veri Toplama ve Analiz

Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeciler 1'den 15'e kadar rastgele biçimde sıralanmış ve numaralandırılmıştır (Öğr.1, Öğr.9. vs...) Bu görüşme yaklaşımı, görüşme sırasında irdelenecek bir sorular veya konular listesini kapsar. "Görüşme formu yöntemi, benzer konulara yönelmek yoluyla değişik insanlardan aynı tür bilgilerin alınması amacıyla hazırlanır" (Patton, 1987). Görüşmeci önceden hazırladığı konu veya alanlara sadık kalarak, hem önceden hazırlanmış soruları sorma, hem de bu sorular konusunda daha ayrıntılı bilgi alma amacıyla ek sorular sorma özgürlüğüne sahiptir. Sorular veya konuların belirli bir öncelik sırasına konması zorunlu değildir. Görüşme formu, araştırma problemi ile ilgili tüm boyutların ve soruların kapsanmasının güvence altına almak için geliştirilmiş bir yöntemdir. Görüşmeci, görüşme sırasında soruların cümle yapısını ve sırasını değiştirebilir, bazı konuların ayrıntısına girebilir veya daha çok sohbet tarzı bir yöntem benimseyebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Yarı yapılandırılmış görüşmeler katılımcının algıladığı dünyayı kendi düşünceleriyle anlatmasını sağlar. Bu dünyaya ulaşmak için sorularınız çoğunlukla açık uçlu olmalıdır. Bu tarz görüşmelerde ya her soru esnek cümlelerden oluşmalı ya da görüşme farklı yapılandırılmış tekniklerde hazırlanmalıdır (Merriam, 2013).

Geçerlik, güvenilirlik

Nitel araştırmalarda Geçerlik / İnanırlık, Güvenirlik / Tutarlılık ve Genellenebilirlik / Nakledilebilirlik sağlamak için ölçek geliştirme ve verileri sınıflandırmada uzman görüşlerine başvurulmuş, veriler araştırmacılar tarafından gerekli güven ortamı sağlanarak, katılımcı gönüllülüğüne dayalı olarak gizlilik içerisinde elde edilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, öğretmenlerin görüşme sorularına verdiği cevapların analizinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Çalışmanın bulguları; başlangıçta belirlenen kazanımlar, içerik, etkinlikler, araç gereçler, değerlendirme, programla ilgili öğretmenlerin bilgilenme düzeyi, programın uygulanmasında yaşanan güçlükler, programın olumlu ve olumsuz yönleri ve programın geliştirilmesine yönelik öğretmen önerileri temaları altında sunulmuştur. Öğretmenlerin görüşlerini yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılar yapılmıştır.

Programların Kazanımlar Ögesine Yönelik Görüşler

Kazanımlar ögesine yönelik yapılan görüşmelerde öğretmenlerin çoğunluğu kazanımların ilkökul seviyesine göre yeterli düzeyde olduklarını belirtmişlerdir. Kazanımların daha çok dinleme ve konuşma becerilerine yoğunlaştığını, günlük yaşam durumlarına uygun olduğunu, dil öğrenmeyi sevdirecek nitelik taşıdığını belirtmişlerdir. Ancak ders saatinin az olması ve sınıf mevcudunun fazla olması gibi nedenlerden dolayı kazanımlara yönelik çok fazla etkinlik yapılamadığını da eklemişlerdir. İki öğretmen ise kazanımlar açısından programın daha zengin olabileceğinden, küçük yaş öğrenci grubuna hitap ettiği için daha fazla eğlence ve etkinlik odaklı olması gerektiğinden bahsetmişlerdir. Öğretmenlerin programda kazanımlara yönelik değerlendirmelerini içeren orijinal ifade örnekleri aşağıda sunulmuştur;

"İlkokul 2. Sınıfta temel bir öğretim yapıldığından kazanımlar oldukça basit düzeyde olup öğrencilerin seviyelerine uygundur. Ancak sınıfların kalabalık ve ders saatinin az olması kalıcı öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir. Kazanımlar için yeterince etkinlik yapılamamaktadır." (Öğr. 1)

"Kazanım öğelerinin içerik ve ders saatlerine doğru orantılı olarak artırılıp zenginleştirilirse daha etkili öğrenim olacağını düşünüyorum." (Öğr. 7)

"Kazanımların eğlence ve aktivite odaklı olduğu daha çok ön plana çıkarılmalıdır." (Öğr. 11)

Programların İçerik Ögesine Yönelik Görüşler

İçerik ögesine yönelik yapılan görüşmelerde öğretmenlerin genel olarak bir sorun yaşamadıkları anlaşılmıştır. Öğrenci seviyesine uygun olarak hazırlandığı söylenen içerik ögesinin birbiriyle bağlantılı konularla sıralandığı, içerisinde yeterince tekrar ve örnek barındırdığı belirtilmiştir. Ayrıca öğrenci ilgisini çeken ve derse karşı istek uyandıran resim çizme, boyama yapma gibi etkinliklerin de yer aldığı belirtilmiştir. Öğretmenlerin programın içerik ögesine yönelik değerlendirmelerini içeren orijinal ifade örnekleri aşağıda sunulmuştur;

"İçerik ile ilgili herhangi bir sıkıntı yaşanmamaktadır. Öğrenci seviyesi ve kazanımlar açısından uygundur. Dilin farklı ve yeni olması ve içeriğin de güncel olması öğrencilerin ilgisini çekmektedir." (Öğr. 5)

"İçerik öğrenci seviyesine uygundur. Yeterince tekrar ve örnekler barındırıyor. Konular birbiriyle bağlantılı ayrıca resim çizme, boyama yapma gibi etkinlikler sayesinde ilgi çekiciliği artırılmış." (Öğr. 14)

Programların Etkinlikler Ögesine Yönelik Görüşler

Etkinlikler ögesine yönelik yapılan görüşmelerde öğretmenlerin programda yer alan etkinliklerin içerik ile uyumlu olduğunu belirtmişlerdir. Ancak etkinliklerin sayısının yeterli olmadığından, var olan etkinliklerin ise yeterince eğlenceli olmamasından şikâyet etmişlerdir. Bu problemi aşmak için öğretmenlerin ders kitabı ve program haricinde farklı etkinlikler uyguladıklarını, ancak böyle olunca da

kazanımları yetiştirmekte sıkıntı yaşadığını belirtmişlerdir. Öğretmenler ayrıca boyama, resim yapma gibi etkinliklerin çok olduğunu, konuşma etkinliklerinin yeterli seviyede yapılamadığından bahsetmişlerdir. Öğretmenlerin programın etkinlikler ögesine yönelik değerlendirmelerini içeren orijinal ifade örnekleri aşağıda sunulmuştur;

"Ders kitaplarında yer alan etkinlikler içerik ile uyumludur ancak az ve sıkıcıdır. Bu yüzden içerik sabit kalmakla birlikte sınıfta farklı etkinlikler uygulamaktayım. Bu aşamada da ders saati konusunda sıkıntı yaşanmaktadır. Sürenin kısıtlı olmasından dolayı yeterince etkinlik yapılamamaktadır." (Öğr. 1)

"Art and crafts, role playing, coloring games vs. şeklinde dolu dolu geçen derslerde speaking activities öğrencilerin düzeyi ve ders saatinin genel olarak az olmasından dolayı zayıf kalmaktadır." (Öğr. 4)

"Kitabımız etkinlik açısından zengin değil. Çocukların konuyu anlayabilmesi için yeterli etkinlik yok. Yaşlar küçük olduğu için etkinliklerin daha çeşitli olması gerekiyor. Öğrenciler çabuk sıkılıyorlar. Kitabın arkasına kes yapıştır etkinlikleri eklenebilir." (Öğr. 16)

Programların Araç Gereçler Ögesine Yönelik Görüşler

Araç gereçler ögesine yönelik yapılan görüşmelerde öğretmenlerin bu yıl kullanılmaya başlanan ders kitaplarının daha çok ilgi çekici ve görece daha başarılı olduğunu düşünmektedirler. Ancak ders kitabının kazanılması öngörülen her kazanımı karşılayamayacağı fikri de ön plana çıkmıştır. Ders için gerekli diğer araç gereçlerin öğretmenler ve öğrencilerin kendileri tarafından sağlandığını belirtip bu konuda destek verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin programın araç gereçler ögesine yönelik değerlendirmelerini içeren orijinal ifade örnekleri aşağıda sunulmuştur;

"Etkinliklerin uygulanması için sağlanan araç gereçler etkinliklere uygun ve yeterlidir. Ancak içeriğin sunulması aşamasında öğretmenler için de araç gereç sağlanması sürecin daha iyi işlenmesini sağlayacaktır." (Öğr. 1)

"Temel kaynağımız ders kitabımız ve dinleme kayıtları. Geçmiş yıllarda kullandığımız kitaplara göre daha renkli ve çekici bir havası var. Bu bakımdan öğrencilerde daha fazla ilgi uyandırdığını düşünüyorum." (Öğr. 8)

"Araç gereçler yetersiz, bu anlamda daha çok desteklenmeliyiz. Gerekli araç gereçler öğretmen ve öğrenciler tarafından karşılanmaktadır." (Öğr. 3)

Programların Değerlendirme Ögesine Yönelik Görüşler

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde değerlendirme ögesine yönelik olarak sınıf düzeyine uygun olduğu görüşü ağır basmaktadır. Ancak belirtilen değerlendirme yöntemlerinin hepsini uygulamak sınıf mevcudunu da dikkate aldığımızda zor olduğunu belirtmişlerdir. Bunun yerine öğretmenler değerlendirme yaparken performans ölçüğü, ürün dosyası gibi ek yöntemlerle değerlendirmeler yaptıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin programın değerlendirme ögesine yönelik değerlendirmelerini içeren orijinal ifade örnekleri aşağıda sunulmuştur;

"Programda önerilen değerlendirme etkinlikleri sınıf düzeyi için uygundur. Bununla birlikte sınıf içi gözlem yaparak, öğrencilerin derse katılımını takip ederek ve dönem boyunca yaptıkları etkinliklerle oluşturdıkları ürün dosyalarını inceleyerek değerlendirme yapmaktayım." (Öğr. 1)

"Değerlendirmeyi ders içi performanslarını ölçmek amacıyla hazırladığım ölçekler ile yapıyorum. Programda belirtilen değerlendirme yöntemleri ders saati az olduğu için bazen uygulanamayabiliyor." (Öğr. 12)

"Değerlendirme ögesinin uygun olmasına karşın öğrenci mevcutları ve yetersiz ders saati sebebiyle uygulanabilirlikten uzaklaşmaktadır." (Öğr. 7)

Programlar Hakkında Bilgilenme Düzeyine Yönelik Görüşler

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde program hakkında bilgilenme düzeyleri sorulduğunda bilgilenme seviyelerinin yetersiz olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin yaklaşık yarısı hiç bilgilendirilmediklerini söylerken, kimi öğretmenler ise seminer tarzı çalışmalar gerçekleştirildiğini ama verimli olmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenler bu durumdan rahatsız olmakla birlikte bu açıklarını sosyal medya araçlarından ve forum sitelerinden kapatmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenler programların daha verimli ve etkili bir şekilde kullanılması için daha fazla bilgilendirme çalışmalarını yapılması gerektiğini düşünmektedirler. Öğretmenlerin program hakkında bilgilendirilme ögesine yönelik değerlendirmelerini içeren orijinal ifade örnekleri aşağıda sunulmuştur;

"Öğretim programlarının uygulanması öncesinde herhangi bir bilgilendirme yapılmamaktadır. Seminer çalışması sırasında kazanımları ve içeriği inceleyerek bilgi sahibi olmuştum. Ayrıca uygulama esnasında zaman zaman kılavuz kitaplardan yararlanmaktayım." (Öğr. 1)

"Bu konuda seminer, konferans vb. aktivitelerin artırılması gerekmektedir. Hiç bilgilendirilmedim." (Öğr. 15)

"Galiba bir seminer yapıldı, ya da kağıt üzerinde kaldı. Tam olarak bir bilgilendirme çalışması yapılmadı. Bakanlık düzeyinde değil ama sosyal medya ve haberlerden bilgi sahibi olduk." (Öğr. 9)

Programların Uygulanmasında Yaşanan Güçlükler

Öğretim programının uygulanmasında karşılaştıkları güçlükler hakkında yapılan görüşmelerde öğretmenler yoğun olarak ders saatinin az olmasının yaşadıkları en büyük güçlük olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca sınıf mevcutlarının fazla olması öğrenci başına ayrılan zamanı kısıtladığını ifade etmişlerdir. Öğretmenlere materyal desteği sağlanmaması ve özellikle ikinci sınıf öğrencilerinin İngilizce hazırbulunuşluluk seviyelerinin çok düşük olması yakınılan diğer güçlükler arasında yer almıştır. Öğretmenlerin programların uygulanması sırasında karşılaştıkları güçlükler ögesine yönelik değerlendirmelerini içeren orijinal ifade örnekleri aşağıda sunulmuştur;

"Uygulama sırasında karşılaştığımız en büyük sorun ders saatinin az olmasıdır. Öğrencilerin çok yavaş yazıyor olmasından da kaynaklı neredeyse hiç yazma etkinliği yapılamamaktadır. Ayrıca içeriğin sunulmasında öğretmene araç gereç sağlanmaması ek materyallere ihtiyaç doğurmaktadır." (Öğr. 1)

"Ders saatinin az olması istediklerimi yapabilme açısından kısıtlıyor. Birçok güzel fikir geliyor aklıma ama çoğunu uygulayamıyorum. Öğrencilerimiz hemen unutabiliyor." (Öğr. 5)"

"Öğrenci mevcutlarının fazlalığı eğitimde kaliteyi ve verimi olumsuz etkilemektedir. 2.sınıf öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik hazırbulunuşluluk düzeylerinin yeterli olmaması bir diğer güçlüktür". (Öğr. 7)

Programların Geliştirilmesine Yönelik Öneriler

Görüşme sonunda katılımcı öğretmenlere ilkökul İngilizce öğretim programlarının geliştirilmesine yönelik neler önerirsiniz sorusu sorulmuştur. Verdikleri cevaplar ile öğretmenler görüşme süresince en fazla değindikleri konu olan ders saatinin azlığından şikâyet etmiş, haftada iki saat olan İngilizce ders saatinin kalıcı bir öğrenme için yeterli olmadığından bahsetmişler ve bu konuda bir adım atılması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca konuşma ve dinleme becerisinin dil öğrenimindeki önemine değinen öğretmenler bu becerilerin kazandırılmasına yönelik etkinliklerin artırılması ve daha ilgi çekici hale getirilmesini önermişlerdir. Öğretmenlerin programların geliştirilmesine yönelik değerlendirmelerini içeren orijinal ifade örnekleri aşağıda sunulmuştur;

"Öncelikle ders saati konusunda gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Ya ders saati artırılmalı ya da verilen süreye uygun program güncellenmelidir. Etkinlikler yeniden gözden geçirilmeli ve ilgi çekici hale getirilmelidir. Ek materyallere ihtiyaç azaltılmalı, bu konuda MEB önlem almalıdır." (Öğr. 1)

"Konuşma aktivite ve ünitelerinin artırılıp, ders saatinin daha yoğun olduğu görsel araçların bol kullanıldığı bir ortamda öğrenciyi dile maruz bırakmak dil öğrenimini kolaylaştıracaktır." (Öğr. 11)

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma sürecinde yapılan görüşmeler analiz edildiğinde kazanımlar, içerik, etkinlikler, araç gereçler, değerlendirme, programla ilgili öğretmenlerin bilgilendirme düzeyi, programın uygulanmasında yaşanan güçlükler, programın olumlu ve olumsuz yönleri ve programın geliştirilmesine yönelik öğretmen önerileri temaları oluşturulmuştur. Bu temalar şematik olarak Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1: İlkokul İngilizce Öğretim Programlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerine Göre Oluşturulan Temalar

Kazanım ögesi değerlendirildiğinde kazanımların yeterli olduğu, dinleme ve konuşma becerilerine yoğunlaştığı görülmüştür. Öğretmenlerin çoğunluğunun sıkıntısı kazanımların yerine getirilebilmesi için gereken ders saatinin olmaması ve sınıf mevcutlarının yoğunluğu olmuştur. Geçmiş öğretim programlarının değerlendirilmesinde de benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır. Güneş (2009) ilköğretim 5. sınıf yeni İngilizce öğretim programını değerlendirmeye yönelik yaptığı çalışmada, konuşma ve dinleme becerilerine yönelik kazanımların gerçekleştirilmesinde güçlük yaşandığı sonucuna ulaşmıştır. Büyükduman'ın (2005) yaptığı çalışmada, dinleme, konuşma ve yazma becerilerine ilişkin kazanımların gerçekleştirilmesinde sorunlar yaşandığına ilişkin görüşler ortaya çıkmıştır. Öğretmenler, eski ve yeni İngilizce dersi öğretim programında, dört dil becerisinin geliştirilmesine ilişkin kazanımların yer alması konusunda olumlu görüş bildirirken, uygulamada yaşanan sorunların aynı olduğu ve süregeldiği görülmektedir.

İçerik ögesi öğretmenler tarafından öğrenci seviyesine uygun bulunmuştur. Öğretmenler yaptıkları değerlendirmede konuların birbiri ile bağlantılı olduğunu, yeterince örnek içerdiğini ve ilgi çekici olduğunu belirtmişlerdir. Topkaya ve Birçek (2010) yaptıkları çalışmada 4.sınıf İngilizce öğretim programının çok fazla sözcük içerdiği ancak dilbilgisi yapılarına çok fazla yer vermediği yönünde görüş bildirmişlerdir.

Öğretmenler öğretim programında yer alan etkinliklerin içerik ile uygun olduğunu belirtmişler ancak sayı bakımından yetersiz bulduklarını dile getirmişlerdir. Öğretmenlerin bu yıl kullanılmaya başlanan ders kitaplarının daha çok ilgi çekici ve görece daha başarılı olduğunu düşünmektedirler. Ancak ders kitabının kazanılması öngörülen her kazanımı karşılayamayacağı fikri de ön plana çıkmıştır. Ders için gerekli diğer araç gereçlerin öğretmenler ve öğrencilerin kendileri tarafından sağlandığını belirtip bu konuda destek verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Seçkin (2011) tarafından yapılan araştırma da bu sonuçları destekler niteliktedir.

İlkokul İngilizce öğretim programlarının değerlendirme ögesinin sınıf düzeyine uygun olduğu görüşü ağır basmaktadır. Ancak belirtilen değerlendirme yöntemlerinin hepsini uygulamak sınıf mevcudunu da

dikkate aldığımızda zor olduğunu belirtmişlerdir. Bunun yerine öğretmenler değerlendirme yaparken performans ölçeği, ürün dosyası gibi ek yöntemlerle değerlendirmeler yaptıklarını belirtmişlerdir. Benzer şekilde Güneş'in (2009) ilköğretim 5. sınıf İngilizce dersi öğretim programına yönelik öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla yaptığı araştırmadan elde ettiği sonuçlar, öğretmenlerin, programın ölçme ve değerlendirme ögesinin uygulamasına yönelik benzer güçlükler yaşadığını ortaya koymaktadır. Öğretmenler, programda sözü edilen değerlendirme teknik ve yöntemlerine yönelik yeterli örnek yer almadığı, bundan dolayı neyi nasıl kullanacaklarını bilemediklerini ve uygulamada sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin program hakkında bilgilenme düzeylerinin yetersiz olduğu ortaya çıkmış olup, öğretmenlerin hizmet içi eğitim çalışmalarına ihtiyaç duyduğu ortaya çıkmıştır. Sonuçlarımızı destekler nitelikte İlköğretim 4. ve 5 sınıf İngilizce dersi öğretim programlarına yönelik öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan diğer araştırmalardan elde edilen sonuçlar, öğretmenlerin programla ilgili hizmet içi eğitim seminerlerine gereksinim duyduklarını göstermektedir (Güneş, 2009; Topkaya ve Küçük, 2010).

Güneş (2009), Kızıldağ (2009) ve Topkaya ve Birçek (2010) tarafından İngilizce dersi öğretim programına ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemeye yönelik yapılan çalışmalardan elde edilen sonuçlar, derse ayrılan sürenin yetersiz olduğunu, öğretmenlerin ders araç ve gereçlerine ulaşmakta güçlük yaşadığını ve sınıfların kalabalık olmasının programın sağlıklı uygulanabilmesini engellediğini göstermektedir. Bu sonuçlar, araştırmadan elde edilen bulguları destekler niteliktedir. Öğretmenler bu sorunların giderilmesi amacıyla ders saatlerinin artırılması, sınıf mevcutlarının azaltılması ve ders içi uygulanabilecek konuşma etkinliklerinin artırılması önerilerinde bulunmuşlardır.

Sonuç olarak öğretmenlerin kazanım, içerik, etkinlikler bakımından yenilenen öğretim programlarını yeterli buldukları ancak araç gereç ve değerlendirme ögesine yönelik eksiklikler yaşadıkları görülmüştür. Ayrıca ilköğretim İngilizce ders saatlerinin haftada 2 saat olması, sınıf mevcutlarının kalabalık olması gibi sorunların programların uygulanmasını olumsuz etkilediği belirlenmiştir. Öğretmenler bu sorunların giderilmesi amacıyla ders saatlerinin artırılması, sınıf mevcutlarının azaltılması ve ders içi uygulanabilecek konuşma etkinliklerinin artırılması önerilerinde bulunmuşlardır.

Not: Bu çalışma 10- 12 Mayıs 2018 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen 9'uncu Uluslararası Eğitimde Yeni Yönelimler Kongresi'nde bildiri olarak da değerlendirilmiştir.

KAYNAKÇA

Büyükduman, F.İ. (2005). *İlköğretim okulları İngilizce öğretmenlerinin birinci kademe İngilizce öğretim programına ilişkin görüşleri*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28:55-64.

Cameron, L. (2001). *Teaching languages to young learners*. Cambridge, England: Cambridge University Press.

Cohen, A.D. (2011). *Strategies in Learning and Using a Second Language (2nd ed.)* London: Longman.

Council of Europe (CoE). (2001). *Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment*. Cambridge, England: Cambridge University Press.

Crystal, J. (1997). *The Cambridge encyclopedia*. Cambridge University Press.

Er, K.O. (2006). İlköğretim 4. ve 5. sınıf İngilizce öğretim programlarının değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 2,1-25.

Erdoğan, V. (2005). *An evaluation of the English language curriculum implemented at 4th and 5th grade primary state schools: the view of the teachers and the students*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin.

Güneş, T. (2009). *İlköğretim 5. sınıf İngilizce dersi öğretim programına ilişkin öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Hymes, D. H. (1972). *On communicative competence*. In J. B. Pride & J. Holmes (Eds.), *Sociolinguistics: Selected readings (Part 2, pp. 269-293)*. Harmondsworth, England: Penguin.

Kızıldağ, A. (2009). Teaching English in Turkey: dialogues with teachers about the challenges in public primary schools. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 1 (3).

Larsen-Freeman, D., & Anderson, M. (2011). *Techniques and principles in language teaching (3rd ed.)*. London, England: Oxford University Press.

McKay, P. (2006). *Assessing young language learners*. Cambridge: Cambridge University Press.

Merriam, S.B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber, (Çev.Editörü: Selahattin Turan)*. Ankara: Nobel Yayınları.

Mersinligil, G. (2001). *İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda uygulanan İngilizce dersi öğretim programının değerlendirilmesi (Adana ili örneği)*. Yayınlanmamış doktora tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Pinter, A. (2006). *Teaching young language learners. Oxford handbooks for language teachers*. Oxford: Oxford University Press.

Richards, J. C. (2006). *Communicative language teaching today*. New York, NY: Cambridge University Press.

Rixon, S. (ed.) (1999) *Young learners of English: some research perspectives*. London: Longman.

Seçkin, H. (2011). İlköğretim 4. sınıf İngilizce dersi öğretim programına ilişkin öğretmen görüşleri, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 2:550-577.

Şahin, C. (2016). *Hikâyelerle desteklenmiş yabancı dil öğretiminin 5 ve 8. Sınıflar düzeylerinde kelime dağarcığı, okuduğunu anlama ve yabancı dile karşı tutumuna etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir.

Topkaya, E. ve Küçük, Ö. (2010). An evaluation of 4th and 5th grade English language teaching program. *İlköğretim Online*, 9 (1), 52-65.

Widdowson, H. G. (1978). *Teaching language as communication*. Oxford, England: Oxford University Press.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, (6.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.